

18–25 METŲ AMŽIAUS STUDENTŲ LYTIES VAIDMENS TIPO, TĖVŲ ĮSITRAUKIMO IR EMOCINIO ARTUMO ŠĄSAJOS

Liana Brazdeikienė, Monika Gramalaitė, Žieda Mažeikaitė-Gylienė
Klaipėdos universitetas

Anotacija

Straipsnyje pateikiami tyrimo metu gauti vaikinų ir merginų lyties vaidmens tipai, lyginamos vaikinų ir merginų dažniausiai sau priskiriamos lyties vaidmens tipo savybės; apibendrinami skirtumai tarp suvokto motinos ir tėvo įsitraukimo, kuriuos nurodė skirtingos lyties tiriamieji. Aptariami reikšmingi ryšiai tarp suvokto tėvų įsitraukimo ir studentų lyties vaidmens tipo. Analizuojamos sąsajos tarp studentų suvokto tėvų įsitraukimo, emocinio artumo bei studentų lyties vaidmens tipo.

PAGRINDINIAI ŽODŽIAI: lyties vaidmens tipas, lyties vaidmens tipo savybės, feminiškumo rodiklis, maskuliniškumo rodiklis, suvoktas tėvų įsitraukimas, emocinis artumas.

Abstract

The gender role types between young men and young women that were obtained during this research are presented in this article, gender role type peculiarities assigned by young men and women are compared, differences between perceived maternal and paternal involvement that were pointed by participants of different gender are summarized. Significant correlation between perceived parental involvement and students' gender role type are discussed. The correlations between students perceived parental involvement, emotional closeness and students' gender role type are analyzed.

KEY WORDS: gender role type, gender role peculiarities, femininity index, masculinity index, perceived parental involvement, emotional closeness.

Įvadas

Pasirinktas amžiaus tarpsnis (18-ieji – 25-ieji žmogaus gyvenimo metai) yra tarsi pereinamasis laikotarpis, kai jaunuoliams vis dėlto kyla ne tik lyties vaidmens, bet ir lyties vaidmens tipo identifikacijos problema. Jauni suaugusieji paprastai šiuo laikotarpiu renkasi ne tik sutuoktinį, bet ir darbą, kuris labiau tikėtų jų susiformavusiam lyties vaidmens tipui. Nuo dominuojančio motinos ir tėvo lyties vaidmens tipo priklausoma, galima sakyti, tolesnė jaunuolių ateitis, nes tėvai jiems diegia dažniausiai tas vyro ir moters charakterio ypatybes, kuriomis pasižymi tėvų lyties vaidmens tipas. Lyties vaidmens tipui daro poveikį ne tik tėvų įsitraukimas į vaikų auklėjimą, bet ir emocinis jų artumas su vaikais. Kuo labiau tėvai įsitraukia į vaikų auklėjimą ir kuo savo vaikams yra emociškai artimesni, tuo didesnė tikimybė, kad vaikams bus įdiegtas teisingas lyties vaidmens tipas.

Norint geriau suprasti lyties vaidmens tipo ypatumus, reikia apibrėžti lyties rūšis, kokias funkcijas jos atlieka, taip pat svarbu susipažinti su lyties vaidmens tipais. Taigi lytis paprastai apibrėžiama kaip kultūros taisyklės, vaidmenys, psichologinės, kultūrinės, socialinės ir elgesio charakteristikos arba savybės, susijusios su vyriškumo ir moteriškumo tapatumu (Flynn, 2009; Wienclaw, 2009). Šis apibrėžimas pernelyg abstraktus, todėl dažnai skiriama biologinė (angl. *sex*) ir socialinė (angl. *gender*) lytis. Socialinė lytis paprastai apibrėžiama kaip kultūros taisyklės, vaidmenys, psichologinės, kultūrinės, socialinės ir elgesio charakteristikos arba savybės, susijusios su vyriškumo ir moteriškumo tapatumu (Flynn, 2009; Wienclaw, 2009). Socialinė lytis sieja-

ma su visuomenėje suformuotomis moteriškumo ir vyriškumo sampratomis (Giddens, 2005). Biologinė lytis, skirtingai nei socialinė, apima ne tik biologinius, bet ir anatomicinius, fiziologinius moters bei vyro kūno skirtumus. Lyties vaidmens stereotipai apibrėžiami kaip visuomenėje įsigalėjęs atitinkamų asmenybės savybių priskyrimas skirtingų lyčių atstovams (Žakaitis, 2008). S. Bem 1974 m. apibrėžė feminiškumą ir maskuliniškumą kaip atskirus konstruktus bei sukūrė garsųjį lyties vaidmens aprašą (The Bem Sex Role Inventory, BSRI, 1974, 1977), kuris leidžia nustatyti, kiek vertinamas asmuo linkęs atlikti vyriškus (maskulinius) ar moteriškus (femininius) vaidmenis. Taigi ši metodika padeda nustatyti dominuojantį individo socialinės lyties vaidmens tipą (Žakaitis, 2008). Lyties vaidmens tipai klasifikuojami į tris grupes: tradicinius (tipiškus) vyrus, tradicines (tipiškas) moteris, androginiškus (dvilyčius) asmenis. Lyties vaidmens tipas apibūdinamas kaip savybių rinkinys, kurį sudaro ir vyro, ir moters lyčiai būdingi požymiai (Ильин, 2010).

A. A. Nikitina, N. K. Radina ištyrė, kaip studentai – merginos ir vaikinai – įsivaizduoja „tikrą vyriškumą“ (žr. Ильин, 2010). Paaiškėjo, kad ir vieni, ir kiti „tikram vyrui“ priskiria emocionalumą, fizinį ir protinį tvirtumą bei sėkmingumą. Merginos, lyginant su vaikinais, 3 kartus dažniau įvardija charakteristikas, kurios atskleidžia vyrų „socialines savybes“: gerą išsiauklėjimą, galantiškumą, žalingų įpročių neturėjimą, humoro jausmo turėjimą. Tačiau merginos 4 kartus dažniau vyro paveiklui priskyre ir moterims tipiškus bruožus: švelnumą, jautrumą, kantrumą ir atvirumą.

Vaikinai 3,5 karto dažniau įvardija charakteristikas, rodančias „tikro vyro“ išorinį vaizdą. Jų teigimu, tipiškas vyras yra gražus, gerai atrodantis, rengiasi skoningai arba nerūpestingai, valdo vyriško tembro balsą, vidutinio amžiaus, žilstelėjęs ir kt. Vaikinai labiau linkę stereotipiškai įsivaizduoti „tikrą vyrą“, priimdami jį kaip „sėkmingą sekėją“.

Tėvai iš dalies turi įtakos net jauno suaugusiojo lyties vaidmens tipo socializacijai. Jaunų vaikinių lyties vaidmens tipas nesusijęs su jų tėvų ir motinų lyties vaidmens tipu. Tuo tarpu jaunų merginų lyties vaidmens tipas susijęs su jų tėvų ir motinų lyties vaidmens tipu ir yra labiau sudėtinis negu jaunų vaikinių (Snyder et al., 1997).

Auklėdami savo vaikus ir tėvai, ir motinos naudoja paruoštas schemas – lyties vaidmens stereotipus, dėl kurių jau ankstyvojoje vaikystėje formuojasi ir įsitvirtina atitinkami berniukų ir mergaičių bruožai, atitinkantys norminį supratimą apie vyrų ir moterų savybes (Kim, 2007). I. S. Klecinos (Клецина, 1998) teigimu, mergaitėms tipiškas nuolaidumas, pasyvumas ir priklausomumas, berniukams – aktyvumas, atkaklumas, nuovoka, pasitikėjimas savimi. O. L. Kim (Kim, 2007) atlikto tyrimo rezultatai atskleidė, kad mergaitėms tėvai ypač skiepija supratingumą, moteriškumą, valyvumą, kuklumą, supažindina su namų ūkio veikla, tuo tarpu berniukų skatina protingumą, drąsumą, vyriškumą, kryptingumą ir atsakingumą, moko apsiginti ir uždirbti pinigų. Šie skirtumai tik dar labiau atskleidžia stiprų lyties vaidmens stereotipų poveikį, kuris nulemia tėvų įtaką vaikų lyties vaidmens tipo socializacijos procesui.

Tėvai ir motinos skatina savo sūnus ir dukteris užsiimti būtent jų lyčiai tipiška veikla, t. y. berniukams, abiejų tėvų teigimu, reikia žaisti su mašinėlėmis, sunkvežimiais, įsitraukti į sportinę veiklą, mergaitėms – žaisti su lėlėmis ir įsitraukti į namų ruošos veiklą (Eccles, Jacobs, Harold, 1990). Vis dėlto tėvai labiau įsitraukia į sūnaus lyties vaidmens tipo socializaciją negu dukters, o motinos labiau linkusios įsitraukti į

dukters lyties vaidmens tipo socializaciją negu į sūnaus (Roopnarine, 1986). Beje, nustatyta, kad vaikų mėgstamų žaislų pasirinkimas glaudžiai susijęs su tėvų lyties vaidmens tipišku (Etaugh, Liss, 1992). Nors motinos ir tėvai vienodai prisideda prie savo vaikų lyties vaidmens stereotipiškumo formavimo, nustatyta, kad tėvai labiau negu motinos stiprina lyties vaidmens stereotipus (Witt, 1997). Daugelyje tyrimų parodyta, kad tėvai sūnus ir dukteris auklėja skirtingai. Be to, tėvų ir vaikų santykiai turi ilgalaikį poveikį ir suaugus. Dėl tos priežasties šie santykiai yra vieni svarbiausių vaiko vystymosi veiksnių (Witt, 1997).

Kalbant apie tėvystę ir motinystę būtina paminėti, kad vaikų auklėjimas yra svarbus vaikų, paauglių ir jaunų suaugusiųjų gyvenimui, kuriam daro poveikį ir tėvas, ir motina (Finley, Schwartz, 2009). Žinant tai, būtina apibrėžti tėvystės ir motinystės funkcijas, kitaip tariant, tėvų įsitraukimo į vaikų auklėjimą sritis.

Remdamiesi tėvo ir motinos atliekamu lyties vaidmeniu šeimoje, tyrinėtojai G. E. Finley ir S. J. Schwartz 2004 metais sukūrė tėvo įsitraukimo skalę, kurią sudaro 20 tėvystės sričių. Ji taikoma ir tiriant motinos įsitraukimą, tik vietoj žodžio *tėvas* vartojamas žodis *motina*. Tai pirmasis instrumentas, kuriuo matuojama emocinė tėvystės kokybė. Pagal šią skalę, ekspresyviają tėvystės dimensiją sudaro kompanijos palaikymas, bendra veikla / interesai, laisvalaikio leidimas, emocinė, socialinė, fizinė ir dvasinė raida, priežiūra. Instrumentinė tėvystės dimensija apima ne tik atsakomybės, bet ir nepriklausomybės vystymąsi, drausmę, mokyklą / namų darbus, karjeros, etikos / moralės raidą, finansinę paramą ir saugumą. Tiek ekspresyvioji, tiek instrumentinė tėvystės dimensijos apima intelekto ir kompetencijų raidą, mokymą (*mentoringą*) ir patarimų davimą (Finley, Schwartz, 2006).

Baltarusių psichologų atlikti tyrimai atskleidė, kad tėvai labiau linkę diferencijuoti vaikus pagal lytį negu motinos (Ким, 2007). Tėvai, sąveikaudami su sūnumis, rodo didesnę skatinantį aktyvumą negu sąveikaudami su dukterimis, tačiau didesnę emocinę paramą rodo dukterims, o ne sūnums. Motinos tolerantiškiau žiūri į agresyvų savo sūnų elgesį negu į dukterų.

Kalbant apie tėvo ir motinos įsitraukimą į lyties vaidmens modelius, reikia paminėti, kad mažai žinoma apie tėvų įsitraukimą į dukterų ir sūnų vaidmenis. Iš ankstyvos vaikystės žinoma tik tiek, kad tėvai daugiau laiko praleidžia su sūnumis, o ne su dukterimis (Finley, Schwartz, 2007; Phares et al., 2009; Pleck, Hofferth, 2008). Ankstesni darbai šioje srityje parodė, kad tėvas daugiau laiko praleidžia su paaugliais sūnumis negu su paauglėmis dukterimis ir kad tėvo ir sūnaus santykiai paauglystėje yra tvirtesni nei tėvo ir dukters. Motinos, nepaisant paauglio lyties, vienodai laiko skiria tiek sūnums, tiek dukterims (Phares et al., 2009).

J. H. Pleck ir S. L. Hofferth (2008) pastebėjo, kad motinos įsitraukimas veikia tėvo įsitraukimą į 10–14 metų amžiaus paauglių vaidmenis. Pasirodo, kad motinos įsitraukimas nėra vienintelis veiksnys, turintis įtakos tėvo įsitraukimui. Jų yra ir daugiau. Pavyzdžiui, M. B. Lamb su kolegomis 1985 m. sukurtas „keturių tėvo įsitraukimo veiksnių“ modelis tiksliai apibūdina prognostinius motyvą, įgūdžius ir pasitikėjimą savimi, socialinę paramą, ypač iš motinos, ir nustatytus veiksnys, ypač darbo vietoje (Pleck, Hofferth, 2008). O remiantis J. Belsky'io 1984 m. sukurtu modeliu, tėvų elgesys nustatomas, atsižvelgiant į asmenybę, vaikui būdingas savybes, „streso ir paramos

kontekstines ištakas“, kurios apima vedybinius santykius, tėvų darbinę patirtį ir socialinius tinklus (Pleck, Hofferth, 2008).

Remiantis šiais modeliais, motinos darbo valandos yra vienas keturių prognostinių veiksnių. Tyrimais nustatyta, kad dirbančios motinos su vaikais praleidžia mažiau laiko, tada tėvai paprastai stengiasi kompensuoti vaikui motiną ir su jais praleidžia daugiau laiko (Pleck, Hofferth, 2008). Tėvo šiluma ir nuoširdumas, be abejo, sietini su motinos darbo valandomis (Hofferth, Anderson, 2003; Pleck, Hofferth, 2008).

Daugelis mokslininkų ir tyrėjų įrodinėja, kad būtent tėvo išitraukimas lemia vaiko sveikatą ir paauglių vystymąsi (Finley, Schwartz, 2006). Skiriamos trys tėvo išitraukimo pakopos: išipareigojimas, buvimas ir atsakomybė. Išipareigojimas apima tiesioginį tėvo kontaktą su vaiku, buvimas nurodo pradinės sąveikos su vaiku prieinamumo galimybę, o atsakomybė susijusi su tėvo užduotimis, kurias jis atlieka norėdamas apsidrausti, kad jo vaikas tinkamai prižiūrimas (Schaick, Stolberg, 2001).

Tėvo vaidmuo vaikui augant ir tobulėjant yra gana svarbus. Būtent tėvo išitraukimas į vaiko auklėjimą ir priežiūrą susijęs su jo intelekto, emocijų ir socialine raida, socialine kompetencija, vidiniu kontrolės pobūdžiu, gebėjimu įsijausti į kitą asmenį, t. y. empatija (Amato, 1994; Schaick, Stolberg, 2001).

J. Snarey 1993 metais atlikęs longitudinį tyrimą nustatė, kad tėvo išitraukimas vaikystėje, be abejo, susijęs su suaugusių dukterų ir sūnų edukaciniu bei profesiniu mobilumu (Amato, 1994). Tyrimai rodo, kad jaunesni vaikai ir paaugliai, augantys pilnose šeimose, jaučia artumą tėvui, juo žavisi ir dažnai mini, kad būtent tėvas jiems suteikė moralinę paramą, praktinę pagalbą ir davė naudingų, gyvenimiškų patarimų (Amato, 1994). Pilnose šeimose, kuriose tėvas išitraukęs į vaikų auklėjimą, motina yra labai kompetentinga, globėjiška ir skatinanti sutuoktinio dalyvavimą vaiko priežiūroje. Be to, savaime suprantama, mažesnę tėvų išitraukimą ir emocinį artumą gali lemti jų tarpusavio nesutarimai. Tikėtina, kad santuokoje nelaimingi tėvai yra linkę mažiau dalyvauti vaikų gyvenimuose (Aldous et al., 1998).

Emocinis artumas apibūdinamas kaip fizinis artumas, abipusis akių kontaktas, pasitenkinimo lygis (Benenson et al., 1998). Emocinis motinos artumas daro poveikį ankstyvajai lyties vaidmens tipo socializacijai, kurios metu fiksuojami tėvų ir vaikų emocinių tarpusavio santykių skirtumai lyties aspektu. Berniukai mokomi atskirti save artimuose emociniuose tarpusavio santykiuose ir tapti individualiais. Merginos, skirtingai nei vaikinai, palaiko pirminius emocinius ryšius su motinomis.

Pastaruoju metu daugėja išsiskyrusių šeimų, auginančių mažamečius vaikus, kurie labai retai gali pasigirti ne tik emociniu artumu su savo tėvu, bet ir tėvo išitraukimu į jų auklėjimą bei gyvenimą. Tokie vaikai dažniausiai prisiima priešingai lyčiai būdingas savybes kaip būdingas atstovaujamai lyčiai.

Mūsų tyrimo tikslai:

- nustatyti ir palyginti vaikinų bei merginų dažniausiai sau priskiriamas lyties vaidmens tipo savybes;
- nustatyti suvokto tėvų išitraukimo sąsajas su studentų lyties vaidmens tipu;
- atskleisti studentų suvokto tėvų išitraukimo ir emocinio artumo bei studentų lyties vaidmens tipo sąsajas.

Atlikdami tyrimą rėmėmės R. P. Rohner teorija, kuria savo tyrimuose remiasi G. E. Finley ir S. J. Schwartz (2010). Teorija teigia, kad tai, kaip vaikai suvokia tėvus, gali rodyti vėliau iškiliančius padarinius (Finley, Schwartz, 2010). Retrospektyvus tėvystės kokybės įvertinimas taip pat dera su požiūriu, kad jauno suaugusiojo amžius yra metas refleksijoms, atsigręžiant į vaikystę ir paauglystę, taip pat ir refleksijoms apie santykius su tėvais, įvertinant juos apskritai. Jauniems suaugusiesiems nelengva apibūdinti savo santykius su tėvais (Finley, Schwartz, 2010).

1. Metodika

Tiriamieji. Tyrime dalyvavo 154 18–25 metų amžiaus Klaipėdos universiteto dieninių (nuolatinių) studijų skyriaus, turintys bakalauro laipsnį 1, 2, 3 ir 4 kursų, magistro laipsnį – 1 ir 2 kursų, studentai. Tiriamųjų amžiaus vidurkis – 20,79 m. ($M = 20,79$). Tyrime dalyvavo 90 merginų ir 64 vaikinai.

Įvertinimo būdai. Lyties vaidmens tipo ypatumams įvertinti naudojamas S. L. Bem lyčių vaidmens aprašas, parengtas 1974 m. Jo vertimas iš anglų kalbos atliktas 2007 m. doc. dr. P. Žakaičio. S. L. Bem lyčių vaidmens aprašą sudaro 60-ies lyties vaidmens savybių sąrašas, kur savybės suklasifikuotos į tris kategorijas po 20 savybių: vyriškos (maskulininės), moteriškos (femininės) ir neutralios. Atsakymams naudojama septynių balų Likerto tipo sistema, kur 1 reiškia *visada ar beveik visada nebūdinga*, 7 – *visada arba beveik visada būdinga*. Kiekvieno tiriamojo maskuliniškumo (Σ_M) ir feminiškumo (Σ_F) rodikliai apskaičiuojami sumuojant įverčius. Σ_M – tai maskulinių savybių įverčių suma, o Σ_F – feminių savybių įverčių suma. Maksimali tiek maskulinių, tiek feminių, tiek androgeninių savybių įverčių suma – 140 balų, minimali – 20 balų. Apskaičiavus šiuos rodiklius, skaičiuojama mediana. Asmenys, kurių įverčiai yra aukščiau medianos savo lyčiai, klasifikuojami kaip androgeniniai. Asmenys, kurių įverčiai yra aukščiau medianos maskuliniškumo skalėje ir žemiau medianos feminiškumo skalėje, klasifikuojami kaip vyriški (maskulininiai). Asmenys, kurių įverčiai yra aukščiau medianos feminiškumo skalėje ir žemiau medianos maskuliniškumo skalėje, klasifikuojami kaip moteriški (femininiai) (Stokes et al., 1981). Asmenys, kurių įverčiai yra žemiau medianos abiejose skalėse, nediferencijuoti. Šios metodikos vidinis suderinamumas yra labai aukštas (Cronbach $\alpha = 0,896$).

Motinos ir tėvo įsitraukimui vertinti naudojama *tėvo įsitraukimo skalė* (Finley, Schwartz, 2004), kur versijoje motinai *tėvo* sąvoka pakeista *motinos* sąvoka (Finley, Schwartz, 2008). Tėvo įsitraukimo skalės vertimas iš anglų kalbos atliktas 2010 m. darbo autorių. Sąvokų (angl.) *discipline*, *caregiving* lietuviški atitikmenys parinkti darbo autorių, remiantis Dabartinės lietuvių kalbos žodynu (2000). Tėvo įsitraukimo skalės vertimas į anglų kalbą atliktas anglų kalbos specialisto. Tėvo įsitraukimo skalę sudaro 20 motinos ir tėvo įsitraukimo sričių. Tyrimo dalyviai turėjo įvertinti suvoktą motinos ir tėvo įsitraukimą pagal penkių balų Likerto skalę, kur 1 – *niekada neįsitraukęs (-usi)*, 5 – *visada įsitraukęs*. Surinktų balų suma kiekvienu atveju svyruoja nuo 20 iki 100. Šios metodikos vidinis suderinamumas yra labai aukštas (Cronbach $\alpha = 0,938$).

Siekiant įvertinti 18–25 metų amžiaus studentų emocinį artumą su tėvu ir motina, remiantis G. E. Finley, S. J. Schwartz (2004; 2006), W. V. Fabricius, J. Hall (2000), K. Schaick, A. L. Stolberg (2001), J. Aldous ir kt. (1998), J. Pleck, S. Hofferth (2008) straipsniais, sudarytas 14 klausimų klausimynas. Atsakymams naudojama keturių balų Likerto skalė, kur 1 – *niekada*, 4 – *visada*. Tyrimo dalyviai taip pat turėjo įvertinti savo santykį su tėvu ir motina nuo 1 iki 4 balų, kur 1 – *visiškai neartimas (-a)*, 4 – *labai artimas (-a)*. Surinktų balų suma tiek motinos, tiek tėvo emocinio artumo atveju svyruoja nuo 7 iki 49. Emocinio artumo klausimų vidinis suderinamumas yra gana aukštas (*Cronbach α* – 0,895).

2. Tyrimo rezultatai

2.1. Vaikinams ir merginoms priskiriamo lyties vaidmens tipo savybės

Analizuojant gautus vaikinų ir merginų rezultatus, pastebime lyties vaidmens tipo įvairovę. Skiriasi dominuojantys vaikinų ir merginų lyties vaidmens tipai. Vaikinų imtyje vienodai dažnas (35,94 %) nediferencijuotas ir maskulininis lyties vaidmens tipas, o dauguma merginų yra androgininės (37,77 %) (1 lentelė).

1 lentelė

Vaikinų ir merginų lyties vaidmens tipo dažnuminis pasiskirstymas (%)

Vaikinų lyties vaidmens tipas				Merginų lyties vaidmens tipas			
androgininis	femininis	maskulininis	nediferencijuotas	androgininis	femininis	maskulininis	nediferencijuotas
23,43 %	4,69 %	35,94 %	35,94 %	37,77 %	28,90 %	10,00 %	23,33 %

Lyties vaidmens tipo įvairovę galėjo paveikti pakitęs požiūris į lyties atliekamą vaidmenį ir paprastai kiekvienai lyčiai būdingų savybių priskyrimas. Gauti mūsų tyrimo rezultatai neatitinka M. A. Sedney (1987) išsakytos minties, kad visi jauni žmonės laikytini androgininiais.

Tyrimu siekėme nustatyti vaikinų ir merginų dažniausiai sau priskiriamas lyties vaidmens tipo savybes ir palyginti jas tarp lyčių. 2 lentelėje pateikiami tik statistiškai reikšmingi studentų lyties vaidmens tipo savybių skirtumai tarp lyčių.

Vaikinių ir merginų dažniausiai priskiriamos lyties vaidmens tipo savybės

Savybė	Lytis	Vidurkių rangai	Mann-Whitney U	p
Paslaugumas (neutrali)	moteris	87,494	1980,500	0,001
	vyras	63,445		
Nuotaikų kaita (neutrali)	moteris	84,167	2280,000	0,025
	vyras	68,125		
Sąžiningumas (neutrali)	moteris	86,283	2089,500	0,002
	vyras	65,148		
Sportiškumas (vyriška)	moteris	64,406	1701,500	0,000
	vyras	95,914		
Švelnumas (moteriška)	moteris	8029,000	1826,000	0,000
	vyras	3906,000		
Laimingumas (neutrali)	moteris	83,756	2317,000	0,034
	vyras	68,703		
Ištikimybė (moteriška)	moteris	88,672	1874,500	0,000
	vyras	61,789		
Moteriškumas (moteriška)	moteris	105,611	350,000	0,000
	vyras	37,969		
Patikimumas (neutrali)	moteris	87,194	2007,500	0,001
	vyras	63,867		
Gebėjimas užjausti (moteriška)	moteris	93,667	1425,000	0,000
	vyras	54,766		
Jautrumas kitų poreikiams (moteriška)	moteris	90,044	1751,000	0,000
	vyras	59,859		
Pomėgis rizikuoti (vyriška)	moteris	68,856	2102,000	0,004
	vyras	89,656		
Supratingumas (moteriška)	moteris	87,689	1963,000	0,000
	vyras	63,172		
Labdaringumas (moteriška)	moteris	87,044	2021,000	0,001
	vyras	64,078		
Nuoširdumas (neutrali)	moteris	84,628	2238,500	0,014
	vyras	67,477		
Pasirengimas paguosti (moteriška)	moteris	88,528	1887,500	0,000
	vyras	61,992		
Švelnus kalbėjimas (moteriška)	moteris	84,533	2247,000	0,018
	vyras	67,609		
Patrauklumas (neutrali)	moteris	86,056	2110,000	0,004
	vyras	65,469		
Vyriškumas (vyriška)	moteris	50,222	425,000	0,000
	vyras	115,859		
Geraširdiškumas (moteriška)	moteris	83,722	2320,000	0,033
	vyras	68,750		
Jautrumas (moteriška)	moteris	92,000	1575,000	0,000
	vyras	57,109		
Draugiškumas (neutrali)	moteris	86,011	2114,000	0,004
	vyras	65,531		
Agresyvumas (vyriška)	moteris	68,117	2035,500	0,002
	vyras	90,695		
Meilė vaikams (moteriška)	moteris	90,556	1705,000	0,000
	vyras	59,141		
Mandagumas (moteriška)	moteris	86,439	2075,500	0,002
	vyras	64,930		

Vaikinai dažniau nei merginos sau priskiria sportiškumą, vyriškumą, pomėgį rizikuoti ir agresyvumą ($p < 0,05$). Merginos dažniau nei vaikinai sau priskiria paslaugumą, nuotaikų kaitą, laimingumo pojūtį, nuoširdumą, patrauklumą, draugiškumą, supratingumą, geraširdiškumą, mandagumą, sąžiningumą, patikimumą, labdaringumą, jautrumą, švelnų kalbėjimą, švelnumą, pasirengimą paguosti, jautrumą kitų poreikiams, gebėjimą užjausti, meilę vaikams, ištikimybę, moteriškumą ($p < 0,05$). Tokie tyrimo duomenys patvirtina kitų mokslininkų išvadas, kad iš vyrų pageidaujama, jog jie būtų sportiški, ambicingi, rimti, maištaujantys, patikimi, išdidūs, užsispyrę, siekti lyderiauti, būti valdytoju, užsiimti verslu ir pan., tuo tarpu moterys turėtų būti mielos, tvarkingos, punctualios, patikimos, emocionalios, naivos, besidominčios vaikais, jautrios, draugiškos ir pan. (Ильин, 2010). Mūsų tyrimo rezultatai iš dalies atitinka I. Klecinos (Клецина, 1998) atlikto tyrimo duomenis. Mokslininkė nustatė, kad moterys paprastai rūpinasi vaikais, joms būdingas emocionalumas, baikštumas, nuolaidumas, nerimas-tingumas, vyrams – agresyvumas, matematiniai gabumai, loginis mąstymas, siekis vadovauti, pirmauti, autoritariškumas.

2.2. Tėvų įsitraukimo ir studentų lyties vaidmens tipo sąsajos

3 lentelėje pateikiami statistiškai reikšmingi skirtumai tarp suvokto motinos ir tėvo įsitraukimo, kuriuos nurodė skirtingų lyčių tiriamieji.

Merginos, palyginus su vaikinais, nurodė didesnę suvoktą tėvo įsitraukimą į 2 sritis: finansinę paramą ir siekį apsaugoti ($p < 0,01$); didesnę suvoktą motinos įsitraukimą į 15 sričių ($p < 0,05$).

Ieškojome statistiškai reikšmingų ryšių tarp suvokto tėvų įsitraukimo ir studentų lyties vaidmens tipo. Tiek motinos, tiek tėvo įsitraukimas labiau susiję su feminiškumo nei su maskuliniškumo rodikliais. Silpni, tačiau statistiškai reikšmingi ryšiai užfiksuoti tarp feminiškumo rodiklio ir tėvo įsitraukimo į šias sritis: intelekto ($r = 0,183$, $p < 0,023$), emocinę ($r = 0,230$, $p < 0,004$), socialinę ($r = 0,225$, $p < 0,005$), etikos / moralės ($r = 0,189$, $p < 0,019$), dvasinę raidą ($r = 0,172$, $p < 0,033$), atsakomybės diegimą ($r = 0,170$, $p < 0,035$), finansinę paramą ($r = 0,280$, $p < 0,001$), bendrą veiklą / interesus ($r = 0,267$, $p < 0,001$), mokyklą / namų darbus ($r = 0,253$, $p < 0,002$), priežiūrą ($r = 0,191$, $p < 0,018$), siekį apsaugoti ($r = 0,276$, $p < 0,001$), patarimų davimą ($r = 0,194$, $p < 0,016$), drausmę ($r = 0,192$, $p < 0,017$), kompanijos palaikymą ($r = 0,186$, $p < 0,023$). Tai leidžia mums daryti prielaidą, kad tėvo įsitraukimas į 14 sričių susijęs su didesne studentų moteriškų bruožų išraiška. Tuo tarpu tarp maskuliniškumo rodiklio ir tėvo įsitraukimo nustatytos tik šešios reikšmingos sąsajos: įsitraukimo į socialinę raidą ($r = 0,239$, $p < 0,003$), fizinę raidą ($r = 0,202$, $p < 0,012$), kompetencijų raidą ($r = 0,159$, $p < 0,049$), bendrą veiklą / interesus ($r = 0,215$, $p < 0,007$), mokymą ($r = 0,185$, $p < 0,021$), kompanijos palaikymą ($r = 0,163$, $p < 0,043$). Visi esami statistiškai reikšmingi ryšiai tarp tėvo įsitraukimo ir studentų maskuliniškumo bei feminiškumo rodiklių yra tiesioginiai. Taigi didėjant tėvo įsitraukimui, didėja ir studentų vyriškų bei moteriškų savybių išraiškos įverčiai.

Suvokto tėvų įsitraukimo skirtumai tarp lyčių

Sritis	Lytis	Vidurkių rangai	<i>Mann-Whitney U</i>	<i>p</i>
Tėvo įsitraukimas į finansinę paramą	moteris	88,96	1849,000	0,000
	vyras	61,39		
Tėvo įsitraukimas į apsaugojimą	moteris	87,44	1985,500	0,001
	vyras	63,52		
Motinos įsitraukimas į emocinę raidą	moteris	86,26	2091,500	0,002
	vyras	65,18		
Motinos įsitraukimas į socialinę raidą	moteris	84,11	2285,000	0,020
	vyras	68,20		
Motinos įsitraukimas į etikos/moralės raidą	moteris	85,57	2154,000	0,004
	vyras	66,16		
Motinos įsitraukimas į fizinę raidą	moteris	87,86	1948,000	0,000
	vyras	62,94		
Motinos įsitraukimas į karjeros raidą	moteris	84,11	2285,000	0,024
	vyras	68,20		
Motinos įsitraukimas į atsakomybės vystymąsi	moteris	84,83	2220,500	0,009
	vyras	67,20		
Motinos įsitraukimas į kompetencijų raidą	moteris	86,41	2078,500	0,002
	vyras	64,98		
Motinos įsitraukimas į finansinę paramą	moteris	84,50	2250,000	0,012
	vyras	67,66		
Motinos įsitraukimas į bendrą veiklą / interesus	moteris	87,22	2005,500	0,001
	vyras	63,84		
Motinos įsitraukimas į mokyklą / namų darbus	moteris	83,02	2383,500	0,044
	vyras	69,74		
Motinos įsitraukimas į priežiūrą	moteris	87,16	2011,000	0,000
	vyras	63,92		
Motinos įsitraukimas į apsaugojimą	moteris	84,93	2211,000	0,007
	vyras	67,05		
Motinos įsitraukimas į patarimų davimą	moteris	88,22	1915,500	0,000
	vyras	62,43		
Motinos įsitraukimas į drausmę	moteris	88,53	1887,000	0,000
	vyras	61,98		
Motinos įsitraukimas į mokymus	moteris	83,41	2348,000	0,042
	vyras	69,19		

Motinos išitraukimas į įvairias sritis susijęs su mažesne studentų vyriškų bruožų išraiška. Visi egzistuojantys statistiškai reikšmingi ryšiai tarp motinos išitraukimo į įvairias sritis ir studentų vyriškų bruožų išraiška yra atvirkštiniai: į dvasinę raidą ($r = 0,214$, $p < 0,008$), fizinę raidą ($r = -0,229$, $p < 0,004$), laisvalaikio leidimą ($r = -0,223$, $p < 0,005$), finansinę paramą ($r = -0,198$, $p < 0,014$), bendrą veiklą / interesus ($r = -0,262$, $p < 0,001$), priežiūrą ($r = -0,186$, $p < 0,021$), kompanijos palaikymą ($r = -0,195$, $p < 0,015$). Taigi motinos išitraukimas į 7 sritis susijęs su studentų vyriškumo savybių mažėjimu.

Tuo tarpu motinos išitraukimas į 17 sričių susijęs su stipria moteriškų bruožų išraiška. Nustatyti statistiškai reikšmingi ryšiai tarp feminiškumo rodiklio ir motinos išitraukimo į atsakomybės diegimą ($r = 0,311$, $p < 0,01$), siekį apsaugoti ($r = 0,327$, $p < 0,01$), patarimų davimą ($r = 0,355$, $p < 0,01$), drausmę ($r = 0,317$, $p < 0,01$), bendrą veiklą / interesus ($r = 0,305$, $p < 0,001$), kompetencijų raidą ($r = 0,293$, $p < 0,001$), priežiūrą ($r = 0,278$, $p < 0,001$), emocinę raidą ($r = 0,278$, $p < 0,001$), etikos / moralės raidą ($r = 0,250$, $p < 0,002$), socialinę raidą ($r = 0,247$, $p < 0,002$). Tai mums leidžia daryti prielaidą, kad motinos išitraukimas į 17 sričių susijęs su didesne studentų moteriškų bruožų išraiška.

2.3. Sąsajos tarp studentų tėvų išitraukimo ir emocinio artumo bei studentų lyties vaidmens tipo

4 lentelėje pateikti tėvų emocinio artumo aspektų vidurkių įverčiai. Rezultatai rodo, kad studentai atsakymuose pažymėjo didesnę emocinį artumą su motina, be to, visi nurodyti skirtumai statistiškai reikšmingi. Matome, kad paprastai tiek iš motinos, tiek iš tėvo galima tikėtis pagalbos, jei jos prireiktų. Taip pat matome, kad mažiausiai tiek tėvas, tiek motina yra emociškai artimi nuoširdžių pokalbių dažnumu.

4 lentelė

Emocinio tėvų artumo vidurkiai

Emocinio artumo aspektai	Tėvas	Motina
	Vidurkis ($M \pm \sigma$)	Vidurkis ($M \pm \sigma$)
Emocinio artumo jausmo dažnumas	2,47±0,83	3,31±0,80
Pojūčio, kad suprato jį / ją, dažnumas	2,51±0,83	3,14±0,83
Galimybė tikėtis pagalbos, kai jos prireiktų	3,12±0,99	3,63±0,74
Pasiilgimo dažnumas	2,60±0,84	3,11±0,80
Santykio įvertinimas	2,49±0,92	3,30±0,83
Nuoširdžių pokalbių dažnumas	2,13±0,84	2,87±0,87
Noro matytis dažnumas	2,65±0,87	3,16±0,75

Analizuojant studentų suvokto tėvo išitraukimo ir emocinio artumo sąsajas, iš gautų rezultatų galima matyti, kad tarp suvokto tėvo išitraukimo į visas sritis ir emocinio artumo su vaikais egzistuoja tiesioginiai įvairaus stiprumo, statistiškai reikšmingi ry-

šiai. Tos pačios tendencijos pastebimos ir analizuojant studentų suvokto motinos įsitraukimo ir emocinio artumo sąsajas. Tai mums leidžia daryti prielaidą, kad didėjant tiek tėvo, tiek motinos suvoktam įsitraukimui, didėja ir jų emocinis artumas vaikams.

Analizuodami studentų lyties vaidmens tipo ir emocinio artumo su tėvu rodiklius, pastebime, kad tėvo emocinis artumas mažai susijęs su studentų lyties vaidmens tipo rodikliais, nes užfiksuoti keturi tiesioginiai statistiškai reikšmingi ryšiai tarp santykio su tėvu ($r = 0,202$, $p < 0,012$), noro matytis su tėvu ($r = 0,362$, $p < 0,001$), tėvo pasiilgimo dažnumo ($r = 0,251$, $p < 0,002$), galimybės tikėtis iš tėvo pagalbos, jei jos prireiktų ($r = 0,163$, $p < 0,0043$) ir feminiškumo rodiklio. Tai mums leistų daryti prielaidą, kad studentų emocinis artumas su tėvu yra svarbus tik feminiškumo rodiklio, t. y. moteriškųjų lyties vaidmens tipo savybių, išreikštamui. Be to, didėjant emociniam tėvo artumui, didėja ir studentų feminiškumo rodiklio įverčiai. Analizuodami studentų lyties vaidmens tipo ir emocinio motinos artumo rodiklius, pastebime, kad motinos emocinis artumas neigiamai susijęs su studentų maskuliniškumo rodikliu, tai rodo užfiksuoti atvirkštiniai statistiškai reikšmingi ryšiai tarp emocinio motinos artumo jausmo ($r = -0,173$, $p < 0,011$), jausmo, kad motina suprato ($r = -0,171$, $p < 0,034$), motinos pasiilgimo ($r = -0,203$, $p < 0,032$), noro matytis su ja dažnumo ($r = -0,272$, $p < 0,001$) ir maskuliniškumo rodiklio. Tai mums leidžia daryti prielaidą, kad mažėjant emociniam artumui su motina, didėja studentų maskuliniškumo rodiklio įverčiai. Gauti rezultatai iš dalies paneigia J. Benenson ir kolegų 1998 m. pateiktus tyrimo rezultatus, kur, autoriaus teigimu, motinos linkusios skiepyti būtent vaikų atstovaujamos lyties vaidmens tipą – moterišką merginą ir vyrišką vaiką (Benenson et al., 1998).

Išvados

Skiriasi dominuojantys vaikinių ir merginų lyties vaidmens tipai. Vaikinių imtyje vienodai dažnas nediferencijuotas ir maskulininis lyties vaidmens tipas, o dauguma merginų yra androgininės.

Vaikinai dažniau negu merginos sau priskiria sportiškumą, vyriškumą, pomėgį rizikuoti ir agresyvumą ($p < 0,05$). Merginos dažniau negu vaikinai sau priskiria paslaugumą, nuotaikų kaitą, laimingumą, nuoširdumą, patrauklumą, draugiškumą, supratinumą, geraširdiškumą, mandagumą, sąžiningumą, patikimumą, labdaringumą, jautrumą, švelnų kalbėjimą, švelnumą, pasirengimą paguosti, jautrumą kitų poreikiams, gebėjimą užjausti, meilę vaikams, ištikimybę, moteriškumą ($p < 0,05$).

Reikšmingų tėvo įsitraukimo sąsajų su feminiškumo rodikliu užfiksuota net keturiolikoje tėvo įsitraukimo sričių, motinos – septyniolikoje, lyginant su šešiomis reikšmingomis sąsajomis tarp tėvo įsitraukimo ir maskuliniškumo rodiklio ir septyniomis tarp motinos ir maskuliniškumo rodiklio. Didėjant tėvo įsitraukimui, didėja tiek vyriškų, tiek moteriškų bruožų išraiškos įverčiai. Tuo tarpu didėjant motinos įsitraukimui į įvairias sritis mažėja studentų vyriškų savybių išraiška ir didėja moteriškų savybių išraiška.

Studentai atsakymuose žymi didesnę emocinį artumą su motina. Daugiausiai tiek iš motinos, tiek iš tėvo tikimasi pagalbos, jei jos prireiktų. Taip pat matome, kad mažiausiai tiek tėvas, tiek motina yra emociškai artimi nuoširdžių pokalbių dažnumu.

Palyginę studentų lyties vaidmens tipo ir emocinio artumo su tėvais rodiklius, matome, kad emocinis artumas su tėvu yra mažiau susijęs su studentų lyties vaidmens tipo rodikliais negu emocinis artumas su motina. Skirtingai nei emocinis artumas su tėvu, motinos emocinis artumas yra atvirkščiai susijęs su studentų maskuliniškumo rodikliu.

Gauta 2012 07 11
Pasirašyta spaudai 2012 08 22

Literatūra

- Aldous, J., Mulligan, M. G., Bjaranson, T. (1998). Fathering over time: what makes the difference? *Journal of Marriage and Family* 60: 809–820.
- Amato, R. P. (1994). Father-child relations, mother-child relations, and offspring psychological Well-Being in early adulthood. *Journal of Marriage and Family* 56: 1031–1042.
- Benenson, J. F., Morash, D., Petrakos, H. (1998). Gender Differences in Emotional Closeness Between Preschool Children and Their Mothers. *Sex Roles* 11/12 (38): 975–985.
- Dabartinės lietuvių kalbos žodynas*. (2000). Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.
- Eccles, J. S., Jacobs, J. E., Harold, R. D. (1990). Gender role stereotypes, expectancy effects, and parents' socialization of gender differences. *Journal of Social Issues* 46: 186–201.
- Etaugh, C., Liss, M. B. (1992). Home, School, and Playroom: Training Grounds for Adult Gender Roles. *Sex Roles* 3/4: 129–147.
- Fabricsius, W. V., Hall, J. (2000). Young adults' perspectives on divorce: Living arrangements. *Family and Conciliation Courts Review* 38: 446–461.
- Finley, G. E., Schwartz, S. J. (2004). The father involvement and nurturant fathering scales: Retrospective measures for adolescent and adult children. *Educational and Psychological Measurement* 1: 143–164.
- Finley, G. E., Schwartz, S. J. (2006). Parsons and Bales Revisited: Young adult children's characterization of the fathering role. *Psychology of Men & Masculinity* 1: 42–55.
- Finley, G. E., Schwartz, S. J. (2007). Father involvement and long-term young adult outcomes: The differential contributions of divorce and gender. *Family Court Review* 4: 573–587.
- Finley, G. E., Mira, S. D., Schwartz, S. J. (2008). Perceived paternal and maternal involvement: Factor structures, mean differences, and parental roles. *Fathering* 1: 62–82.
- Finley, G. E., Schwartz, S. J. (2009). Mothering, fathering, and divorce: The influence of divorce on reports of and desires for maternal and paternal involvement. *Family Court Review* 3: 506–522.
- Finley, G. E., Schwartz, S. J. (2010). The divided world of the child: divorce and long-term psychosocial adjustment. *Family Court Review* 48 (3): 516–527.
- Flynn, S. I. (2009). Family gender roles. *Research Starters Sociology*: 1–7.
- Giddens, A. (2005). *Sociologija*. Kaunas: Poligrafija ir informatika.
- Hofferth, S. L., Anderson, K. (2003). Are all dad sequal? Biology vs. Marriage as basis for paternal investment. *Journal of Marriage and Family* 65: 213–232.
- Phares, V., Fields, S., Kamboukos, D. (2009). Fathers' and mothers' involvement with their adolescents. *Journal of Child & Family Studies* 18: 1–9.
- Pleck, J. H., Hofferth, S. L. (2008). Mother involvement as an influence on father involvement with early adolescents. *Fathering* 3: 267–286.
- Roopnarine, J. L. (1986). Mothers' and Fathers' Behaviors Toward the Toy Play of Their Infant Sons and Daughters. *Sex Roles* 1/2 (14): 59–68.
- Schaick van K., Stolberg, A. L. (2001). The impact of paternal involvement and parental divorce on young adults' intimate relations. *Journal of Divorce & Remarriage* 1/2: 99–121.
- Sedney, M. A. (1987). Development of androgyny: Parental influences. *Psychology of Women Quarterly* 11: 311–326.
- Snyder, D. K., Velasquez, J. M., Clark, B. T., Means-Christensen, A. J. (1997). Parental influence on gender and marital role attitudes: Implications for intervention. *Journal of Marital and Family Therapy* 4: 1–5.
- Stokes, J., Childs, L., Fuehrer, A. (1981). Gender and Sex Roles as Predictors of Self-Disclosure. *Journal of Counseling Psychology* 6 (28): 510–514.
- Wienclaw, R. A. (2009). Gender Differences: *Biology & Culture*. *Research Starters Sociology*: 1–6.
- Witt, S. D. (1997). Parental influence on children's socialization to gender roles. *Adolescence* Summer: 1–6.

Žakaitis, P. (2008). *Socialinės psichologijos laboratoriniai darbai* [interaktyvus]. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla. Prieiga internetu: <http://www.ku.lt/pf/psichologija/doc/SOCI_PSICH_LAB_D_08_11_17rev5.pdf> [žiūrėta 2010 09 11].

Ильин, Е. П. (2010). *Пол и гендер*. Санкт-Петербург: Питер.

Ким, Л. (2007). *Гендерные стереотипы*. Budapest: Ташкент.

Клещина, И. С. (1998). *Гендерная социализация*. Санкт-Петербург: Издательство РГПУ им. А. И. Герцена.

THE RELATIONSHIPS BETWEEN 18–25 YEARS STUDENTS GENDER TYPE, PARENTAL INVOLVEMENT AND EMOTIONAL CLOSENESS

Liana Brazdeikienė, Monika Gramalaitė, Žieda Mažeikaitė-Gylienė

Summary

The chosen age period (18–25 years) is transitional period in which young adults has to solve not only gender but gender type identification problem as well. Young adults usually are choosing not only spouse in this period, but their job, that match their gender type. The future of youths depend from dominant gender type of mother and father, because parents install for them such feminine and masculine characteristics, that are specific for them

In order to understand gender type characteristics, we need to define gender types, their functions and to acquaint with gender role types. Gender is usually defined by one's gender identity and includes the psychological, social, cultural and behavioral characteristics associated with being female or male. Gender is associated with concepts of femininity and masculinity that are formed in society. Gender stereotypes are defined as prevailed in society assignment of personality characteristics to different gender. This definition is too abstract, so it is distinguished biological sex and gender. Biological sex as opposed to gender comprises not only the biological aspects of being either female or male, but anatomical and physical differences of woman and man. S. Bem 1974 m. conceptualizes femininity and masculinity as two separate constructs and developed The Bem Sex Role Inventory (BSRI, 1974, 1977), which allows defining the person's preference to male (masculine) or female (feminine) gender roles performance. This method determines dominant gender type of the individual. These gender types are classified into three groups: traditional (typical) males, traditional (typical) females and androgynous individuals.

Parents have influenced partly even young adult gender socialization. Young men gender type is not connected with their fathers and mothers gender type. But the gender type of young women is connected with the gender type of their fathers and mothers and is more complex than young men.

Parents encourage their sons and daughters to participate in sex-typed activities, including doll playing and engaging in housekeeping activities for girls and playing with trucks and engaging in sports activities for boys. Children's toy preferences have been found to be significantly related to parental sex-typing. While both mothers and fathers contribute to the gender stereotyping of their children, fathers have been found to reinforce gender stereotypes more often than mothers. Many studies have shown

that parents treat sons and daughters differently. The parent-child relationship has effects on development that last well into adulthood. Because of these long-lasting effects, the parent-child relationship is one of the most important developmental factors for the child. Parenting is crucial to the lives of children, adolescents, and young adults. Involvement from, both mothers and fathers are essential for healthy development throughout the lifespan.

There is not much information about father involvement with daughters and sons. Many researchers and scientists are proving that father involvement determines child health and the development in adolescence

Emotional closeness is defined as physical closeness, eye contacts and level of pleasure Emotional closeness influences early socialization of gender type.

In recent years increase number of divorced families with young children where there is not emotional closeness with father and father involvement in their education and life. The aim of this research 1) assess and compare assigned for themselves gender type characteristics among women and men; 2) determine the relationship between perceived parental involvement and students gender type and 3) reveal relationships between students perceived parental involvement, emotional closeness and students gender type.

The primary premise of this research is based on R. P. Rohner (1986) theory, which G. E. Finley and S. J. Schwartz are basing their works, that children's perceptions of their parents are uniquely predictive of alter outcomes (Finley, Schwartz, 2010). Use of retrospective reports or parenting with young adults is consistent with a view of young adulthood as a time of reflection and of looking back on one's childhood and adolescence – including relationships with parents – in its entirety. Young adults may be in a unique position to characterize the totality of their relationships with their parents (Finley, Schwartz, 2010).

154 students of 18–25 years from Klaipėda University participated in this research. The mean age of participants – 20.79 years ($M = 20.79$). 90 females and 64 males participated in this research.

S. L. Bem The Bem Sex Role Inventory (BSRI, 1974) was used to assess gender characteristics. It consists from 60 gender characteristics, which are classified into three categories: masculines, feminines and neutral (androgynous). The internal consistency Cronbach α is 0.896.

To assess maternal and paternal involvement it was used father involvement scale (Finley & Schwartz, 2004) where 20 domains of parenting are assessed: intellectual involvement, emotional involvement, social involvement, ethical/moral development, spiritual development, physical involvement, career development, developing responsibility, developing independence, developing competence, leisure/fun/play, providing income, sharing activities, mentoring, caregiving, being protective, advising, discipline, school/homework, and companionship. To assess mother involvement, the concept "father" was replaced with "mother" concept. Within each domain, we asked participants to indicate, on a scale of 1 (not at all involved) to 5 (extremely involved), how involved their mothers and fathers had been during the participant's childhood and adolescence. Cronbach α of this scale is 0.938.

To assess students emotional closeness with mother and father it was made 14 questions scale, based on articles of G. E. Finley, S. J. Schwartz (2004; 2006), Fabricius, Hall, (2000), Schaick, Stolberg (2001), Aldous et al. (1998), Pleck, Hofferth (2008). Participants had to evaluate their relations with father and mother on a scale of 1 (not at all closed) to 4 (extremely closed). Internal consistency of this scale is reliably high: Cronbach α 0.895.

The results of this research revealed that dominant gender types of men and women differ. Non differentiated and masculine gender type is mostly frequent among men, and women are mostly androgynous.

Men assign for themselves more frequent than women sportiness, masculinity, tendency to take a risk and aggressiveness ($p < 0.05$). Women assign for themselves more often than men helpfulness, mood change, happiness, sincerity, attractiveness, friendliness, understanding, benevolence, politeness, honesty and credibility, charity, tenderness, gentle speech, gentleness, readiness to comfort, sensitivity to the needs of others, the ability to feel compassion, love for children, fidelity, femininity ($p < 0.05$).

There are determined 14 significant father involvement relationships with the femininity index, and 17 – with mother involvement and femininity index, as compared with 6 and 7 correlations between father and mother involvement and masculinity index. Moreover, as father involvement grows, masculinity and femininity indexes are growing as well. Meanwhile, as the mother involvement grows, masculinity indices are lessening and femininity indices are growing.

Students indicated greater emotional closeness with mother in their answers. The most there is possibility to expect help when needed both from father and mother. Both father and mother are at least emotionally close on an open conversation frequency.

When compare students gender type and emotional closeness with parents indices, we can see that emotional closeness with the father is less connected with students gender type indices than emotional closeness with mother. As opposed to father emotional closeness, emotional closeness with mother correlates negatively with students' masculinity index.

Copyright of Bridges / Tiltai is the property of Tiltai and its content may not be copied or emailed to multiple sites or posted to a listserv without the copyright holder's express written permission. However, users may print, download, or email articles for individual use.